

Dnro	396/11.03.03/2026
Julkaisu	27.8.2026
Tiedoksisaanti	3.9.2026

Asia

Maa-aineslain 4 §:n mukaisen maa-aineslupahakemuksen peruuttaminen ja jälkihoitotöiden suorittaminen

Hakija

Maanrakennusliike E Tervaoja Oy
Väinänlahdentie 167
39410 Luhalahti
y-tunnus: 0650266-9

Toiminta ja sen sijainti

Maanrakennusliike E. Tervaoja Oy hakee maa-aineslupaa soran ja hiekan ottamiseen kiinteistöllä Kangasmaa 108-434-1-38 Hämeenkyrön Ulvaanharjulla. Lupaa haetaan alueen jäljellä olevan maa-aineksen ottamistoiminnalle ja jälkihoitotoimenpiteiden mahdollistamiseksi.

Luvan hakemisen peruste

Toiminta on luvanvaraista maa-aineslain (MAL) 4 §:n 1 momentin perusteella. Hakija hakee jatkolupaa. Koska aiemmat maa-ainesluvut on myönnetty yhteensä 10 vuodeksi, maa-aineslain 10.3 §:n nojalla jatkolupaa ei voida myöntää, vaan asia käsitellään uutena maa-aineslupana.

Toimivaltainen lupaviranomainen

Maa-aineslain 7 §:n perusteella maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona toimii Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaosto.

Asian vireilletulo

Hakemus on tullut vireille Sastamalan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisessa 20.5.2026. Hakemuksen tietoja on täydennetty 11.6.2026 ja 15.6.2026.

Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne

Toiminnalla on lainvoimainen Hämeenkyrön ympäristölautakunnan 16.6.2021 § 37 myöntämä maa-aineslupa. Maa-aineslupa on voimassa 31.7.2026 saakka.

Kiinteistö on hakijan omistuksessa.

Maakuntakaava ja osayleiskaava

Hankealueen Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 kaavamerkinnot on ilmoitettu taulukossa 1.

Taulukko 1 Hankealueen kaavamerkinnot Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040

Kaavamerkintä	Selite	Suunnittelumääräys
Ma	<i>Valtakunnallisesti esitetty, maakunnallisesti arvokas maisema-alue</i>	Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Avointen maisematilojen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijaintiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.
ge1	<i>Arvokas geologinen muodostuma, harjua</i> Merkinnällä osoitetut geologiset muodostumat sisältävät merkittäviä, maa-aineslain tarkoittamia geologisia, maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätaloustaloutta.	Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että geologisten muodostumien sisältämien arvojen säilyminen turvataan. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisten maisemavaurioiden korjaustarve. Suojelumääräys Alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Alueella saa kuitenkin ottaa kiviaineksia maisemavaurioiden korjaamiseksi.
tk, em23	<i>Teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue</i> Merkintään liittyy lkaalisissa ja Hämeenkyrössä Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em23	Maakuntakaavassa on kuvattu kaikki potentiaaliset Pirkanmaalla sijaitsevat tekopohjaveden tuotantoalueet. Alueiden käyttöönoton valmistelusta päätetään erikseen yksityiskohtaisemman suunnittelun, kuten kunnan kaavoituksen yhteydessä. Alueelle ei saa sijoittaa sellaista maankäyttöä, joka voi vaarantaa alueen vaihtoehtoisia käyttömahdollisuuksia vedenhankintaan.
mv	<i>Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue</i>	Kehittämissuositus Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää matkailuelinkeinojen ja yleisen virkistyksen palvelujen sijoittumista alueelle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää palveluiden saavutettavuuteen sekä uusien toimintojen yhteensovittamiseen alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Alueella tulee edistää virkistysreittien toteuttamista ja ylläpitoa.

	<i>Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue</i> Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavesialueet.	Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.
---	---	---

Ulvaanharjun osayleiskaavassa alueelle on merkintä "EO/4", maa-ainesten ottamisalue, jossa suojakerroksen vahvuuden on oltava vähintään neljä metriä. Alueelle kohdistuu myös merkintä "luo-3", joka kieltää pintamaan poiston alueella 15.4–31.7 välisenä aikana. Alueen eteläpuolella on kulttuurihistoriallinen Hämeenkancaantie.

Alueella ei ole asemakaavaa.

Luonnonsuojelu

Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 -alue on yli 1000 hehtaarin laajuinen ja se on pinnanmuodoiltaan loiva lukuun ottamatta em. harjujen huippuja. Alueella on mahdollista harjoittaa metsätaloutta mutta maa-ainesten ottaminen on kotitarveottoa lukuun ottamatta kielletty. Natura 2000 -alue koostuu pääosin harjumuodostumien metsäisistä luontotyypeistä eli ns. harjumetsistä. Alueella esiintyy vähäisessä määrin myös keidassoita, lähteitä ja lähdesoita. Valtapuuna on mänty, muita puulajeja esiintyy satunnaisesti. Aluskasvillisuudessa esiintyy mm. kanervaa, variksenmarjaa, puolukkaa sekä mustikkaa. Pohjakerroksessa on erilaisia jäkäliä sekä sammalta. Erityisiä harjukasveja ei esiinny. Lintudirektiivin mukaisista lajeista alueella on tavattu kehrääjä ja kangaskiuru.

Natura 2000 -alueeseen sisältyvä keidassuo on noin viiden kilometrin päässä hankealueesta. Lähin lähde (Vasun lähde) on noin kilometrin etäisyydellä, muut alueen lähteet ovat yli 4 kilometrin etäisyydellä.

Ottamisalueen pohjoisosa kuuluu Vatulanharju-Ulvaanharju-harjijensuojeluohjelmaan sekä Natura 2000 -alueeseen.

Pohjavesi

Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue sijoittuu Ulvaanharjun (0210810) 1E-luokan pohjavesialueelle, joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä maa- tai vesiekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Kohteen pohjaveden taso on mitattu 22.10.2025 vakiintuneen käytännön mukaisesti naapuritilan Viisari 108-434-1-37 kaivosta. Vesi oli tuolloin tasolla +119.90, joka on samaa luokkaa kuin alueen muistakin mittauspisteistä saadut tulokset. Havaittu taso on N2000-järjestelmässä.

Sijainti ja sen ympäristö

Aluetta on käytetty vuosikymmeniä hiekan ja soran ottoon. Ottamisalue rajautuu etelässä Vesajärventiehen. Alue sijoittuu lähes 2 km pitkän yhtenäisen ottamisalueen keskiosaan, jossa rajanaapureiden osalta toiminta on jo päättynyt. Hankekiinteistö rajautuu kuuteen eri kiinteistöön. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 1,2 kilometrin etäisyydellä koillisessa. Toiminta-alueen läheisyydessä ei sijaitse kouluja, päiväkoteja, terveydenhoidon laitoksia tai vastaavia.

Maaperä

Ottamisalueen maaperä on Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartan mukaan hiekkaa. Soranoton alin ottamistaso on +124 (N2000-korkeusjärjestelmä). Ottamistaso on viereisillä tiloilla noin +123...+124, ja tilalla 108-434-1-38 aikaisempien lupaehtojen mukaisesti samalta tasolla.

Ottamisalueen pohjoispuolella on valtakunnallisesti arvokas geologinen muodostuma ja alue sijoittuu arvokkaalle maisema- ja harjualueelle, jolle saattaa aiheutua maa-ainesten ottamisesta maa-ainelain 3.1 §:n mukaisia seuraamuksia.

Yleiskuvaus toiminnasta ja sen laajuudesta

Kohteessa on ollut maa-ainesten ottolupa 1980-luvun alkupuolelta alkaen. Erkki Tervaojan tai Maanrakennusliike E. Tervaojan omistuksessa kohde on ollut vuodesta 1988 alkaen ja ottamislupa on ollut voimassa käytännössä koko ajan. Maa-aineksia on otettu aikaisempien lupien puitteissa suunnitelmissa esitetyssä laajuudessa. 2000-luvun alkupuolelle saakka tien varren suojavyöhyke oli 20 metriä tien keskilinjasta mitattuna ja siltä osin puusto on luonnontilassa. Kaavoituksen myötä suojavyöhyke kasvoi 50 metriin.

Ottotoiminta ja sen vaikutukset on kuvattu ottamissuunnitelmassa ja sen liitteissä. Ottamisalueen pinta-ala on 0,6 hehtaaria. Otettavia aineksia alueella on 30 000 m³. Vuotuinen laskennallinen ottamismäärä on 3 000 m³.

Alin ottamistaso on +124 (N2000) ja se on esitetty myös lopputilannekartassa (14.5.2026). Ottaminen ulotetaan itä- ja länsipuolella naapuritilojen rajaan saakka tilojen aikanaan tekemien sopimusten mukaisesti. Tien varteen jätetään kaavan edellyttämä suojavyöhyke (50 m) tien keskilinjasta mitattuna ja pohjoispuolella naapuritilan rajalle jätetään viiden (5) metrin suojavyöhyke. Ottaminen toteutetaan suunnitelmissa esitetyn periaatepiirroksen mukaisesti eli rintausta pidetään oton aikana kaltevuudessa noin 1:1. Jyrkät rintaukset merkitään lippusiimalla tai aitaamalla ulkoilijoiden ja eläinten turvallisuuden varmistamiseksi. Suunnitellun ottamisalueen puusto on raivattu aikaisemmin, lukuun ottamatta tien varren 20 metrin levyistä vyöhykettä, jonka puustoa käsitellään metsänhoidollisesti. Pintamaat varastoidaan alueen reunoille, josta ne hyödynnetään maisemoinnissa. Toiminta koostuu pintamaiden kuorimisesta ja varastoimisesta, maa-aineksen kaivuusta,

kuormauksesta ja kuljetuksista. Aineksia ei murskata. Kulku ottamisalueelle tapahtuu olemassa olevia tieyhteyksiä pitkin tilan Viisari 108-434-1-37 kautta.

Alueen jälkihoito ja käyttö

Hiekanottotoiminnan päätyttyä alueen jälkihoitotoimia ovat työkoneiden ja mahdollisten varastokasojen poistaminen alueelta, alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys sekä kasvillisuuden palauttaminen.

Soranoton jälkeen tai kun joltakin osin aluetta on soraa otettu suunnitelman mukaiseen tasoon, suoritetaan rintausten loivennus pohjoispuolella kaltevuuteen 1:3. Itä- ja länsipuolella ottamistaso sovitetaan naapuritilojen tasoihin suunnitelmassa esitetyn periaatepiirroksen mukaisesti. Loivennus tehdään S-käyrän muotoon. Pohja tasataan ja mikäli mahdollista se muotoillaan loivasti kumpuilevaksi ja pintaan levitetään humuspitoiset maa-ainekset kasvualustaksi. Muotoilua tehdään vuosittain ja lopulliseen kuntoon aluetta laitetaan 5-vuosittain. Maaston muotoilu on esitetty lopputilanne- ja leikkauskartassa.

Soranottoalueen siistimisen jälkeen kohde jätetään metsittymään luonnon siemennyksellä, jota tarvittaessa täydennetään erillisillä istutustoimenpiteillä.

Asian käsittely

Tiedottaminen

Hakemuksen vireilläolosta on kuulutettu ja hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävänä 16.6.-24.7.2026 Sastamalan kaupungin internetsivuilla. Hakemuksesta kuulutettu myös Hämeenkyrön kunnan verkkosivuilla. Hakemuksesta on lisäksi tiedotettu erikseen niitä asianosaisia, joita asia erityisesti koskee.

Lausunnot

Maa-aineslupahakemuksesta on pyydetty lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta, Hämeenkyrön kunnan ja Sastamalan kaupungin terveydensuojeluviranomaisilta, Ikaalisen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä Hämeenkyrön Vesi Oy:ltä.

Lupa- ja valvontaviraston 15.7.2026 päivätyssä lausunnossa on esitetty seuraavaa:

Luonnonsuojelu

Ottamisalue on kokonaan aiemman maa-aineksenoton piirissä ollutta aluetta. Ottamisalueen pohjoisosa kuuluu pohjoisosastaan noin 35 metrin matkalta harjijensuojeluohjelmaan (Vatulanharju-Ulvaanharju) sekä Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura 2000 -alueeseen (FI0309001). Harjijensuojeluohjelman ja Natura 2000-kohteen rajoihin liittyvät asiat on selvitetty entisen Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnossa 15.12.2014 (PIRELY/140/07.01/2010). Lupahakemukseen on liitetty Natura-arvioinnin tarveharkinta. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että tarveharkinnassa esitetyn mukaisella maa-ainesten ottamisella ei ennalta-arvioiden ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin. Hankkeen laajuus ja vaikutukset

Natura-alueeseen ovat pysyneet aiemman luvan mukaisesta tilanteesta samoina tai pienentyneet ottamistoiminnan vähentyessä. Hankkeella ei siten todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin, eikä ole tarvetta tehdä luonnonsuojelulain 35§ mukaista Natura-arviointia.

Lupa- ja valvontavirasto toistaa aiemmasta luvasta annetun Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnon (PIRELY/6569/2021) mukaisesti, että ottamistoiminnan loputtua Natura-alueeseen kuuluva osuus ottamisalueesta sekä sen ulkopuolinen osuus harjun etelärinteestä ennallistettaisiin paahdeympäristöiksi. Ottamisalueen läheisyydessä on havaintoja paahdeympäristön tyypillisestä lajista, silmälläpidettävästä (NT) harjuajuruohosta, ja alueen ilmansuunta sekä Natura 2000 -alueen läheisyys puoltavat luontoarvoja parantavaa jälkikäyttöä. Ympäristöministeriön vuonna 2023 julkaiseman oppaan "Maa-ainesten ottaminen - Opas ainesten kestäväseen käyttöön" luvussa 7.4.1. on ohjeistus paahderinteen muodostamisesta ottamisalueille toiminnan päätyttyä.

Soranottoalueella on Ulvaanharjun osayleiskaavassa luo 3 -merkintä (luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alueen osa). Merkinnän määräys kuuluu: *"Merkinnällä on osoitettu uhanalaisen kangaskiurun tai kehrääjän elinympäristö, jossa luonnon pintamaan poistoa ei saa suorittaa ajalla 15.4.-31.7. lintujen soidin- ja pesimisaikana"*. Linnuston elinolosuhteiden turvaamiseksi maa-ainestoiminta tulee rajata kaavamääräyksen mukaisesti pesimäajan ulkopuolelle.

Soran ottamisalueen rinteeseen voi muodostua erittäin uhanalaisen törmäpääskyn pesimäyhdyskuntia. Törmäpääsky voi muodostaa pesimäyhdyskuntia maa-aineenottamisalueiden rinteisiin tai väliaikaisiinkin kasoihin, jolloin laji tulee huomioida alueella toimittaessa. Törmäpääskyjen pesinnän häirintä sekä pesien vahingoittaminen on kielletty. Koska törmäpääskyt käyttävät samoja pesäkoloja toistuvasti, on pesien hävittäminen pääsääntöisesti kiellettyä myös pesimäkauden ulkopuolella. Mikäli maa-ainesalueella havaitaan törmäpääskyjen pesintää, tulee olla yhteydessä lupa- ja valvontavirastoon.

Geologiset arvot

Ottamisalueen pohjoispää sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle Vatulanharju-Ulvaanharjun harjualueelle. Vatulanharju-Ulvaanharju liittyy maaseudun kulttuurimaisemaan ja muutettuun suomaismaan ja kuuluu geologisesti erittäin merkittävään Hämeenkanan saumamuodostumaan ollen sen arvokkaimpia osia. Kaakkoisosan Ulvaanharju on enimmäkseen varsin loivarintainen ja sen kapea pääselänne melko jyrkkämuotoinen, ympäristöstään noin 45 m kohoava.

Arvokas harjualue on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 merkinnällä ge1: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat harjualueet. Suunnittelumääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että geologisten muodostumien sisältämien arvojen säilyminen turvataan. Suojelumääräyksen mukaan alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

Vatulanharju-Ulvaanharjun valtakunnallisesti arvokas harjualue on maa-ainelain 3 §:n 1 momentin 2) kohdassa tarkoitettu geologisesti erikoinen luonnonesiintymä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arvokas harjualue tulee rajata pois ottamisalueesta. Maa-ainesten ottaminen arvokkaalla harjualueella heikentää harjualueen arvoja aiheuttaen MAL 3 §:n vastaisen seurauksen.

Pohjaveden suojelu

Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue sijoittuu kokonaan Ulvaanharjun (0210810) pohjavesialueelle. Hakemuksessa on väärin todettu, että Ulvaanharjun pohjavesialue olisi 2 luokan pohjavesialue. Lupa- ja valvontavirasto korjaa, että Ulvaanharjun pohjavesialue on 1E -luokan pohjavesialue, eli vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä maa- tai vesiekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Pohjaveden pinnankorkeus on hakemuksen mukaan naapurikiinteistöllä ollut 22.10.2025 +119,9 m. Kohdekiinteistöltä ei ole havaintoja pohjaveden pinnankorkeudesta. Ottamisalueen nykyiset maanpinnan korkeudet vaihtelevat välillä + 123,55 - 144 m. Alin ottotaso on hakemuksen mukaan + 124 m. Suojakerrospaksuus pohjaveden yläpintaan pinnankorkeuteen on 4 metriä.

Voimassa olevassa luvassa on edellytetty pohjaveden pinnan korkeuden seurantaan tilan Viisari 108-434-1-37 kaivosta sekä tarkkailun tulosten toimittamista vuosittain tiedoksi ELY-keskukselle. Alueelle aiemmin myönnetyn maa-ainesluvan aikana ELY-keskukselle tai nykyiselle Lupa- ja valvontavirastolle ei ole saapunut pohjaveden tarkkailuraportteja, joten maa-aineslupaa ei ole tältä osin noudatettu.

Pohjaveden tarkkailu

Pohjaveden pinnan tasoa tulee seurata säännöllisesti alueelle asennettavasta uudesta pohjavesiputkesta neljä kertaa vuodessa (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuussa). Uudesta havaintoputkesta tulee toimittaa putkikortti sijaintitiedon kanssa Lupa- ja valvontavirastoon. Putken tulee olla myös näytteenottoon soveltuva PEH-putki.

Alueen pohjaveden laadun ja ottamisen vaikutusten selvittämiseksi tulee alueen pohjavesiputkesta vuosittain otettavasta näytteestä analysoida haju, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyhilivedyt (öljyjakeet (C10-40) määritysraja 50 µg/l).

Vedenlaatunäytteet tulee olla asiantuntevan näytteenottajan ottamia ja näytteenoton tulee vastata laboratorion laatukriteerejä (sertifioitu/akkreditoitu). Lisätietoa laadun tarkkailusta löytyy Maa-ainesten ottaminen: opas kestävään käyttöön (2023) s.133. Tarkkailuohjelmaa voidaan tarkistaa tulosten pohjalta. Vuosittaiset tulokset tulee toimittaa tiedoksi myös Lupa- ja valvonta virastolle (kirjaamo(at)lvv.fi). Lisäksi tulokset tulee toimittaa sähköisesti ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmään (POVET/PISARA). Toiminnanharjoittajan tulee sopia sähköisestä tiedonsiirrosta vesinäytteitä analysoivan laboratorion kanssa.

Jälkihoito

Mahdollisessa luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimia ovat mahdollisten varastokasojen poistaminen alueelta, alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin (humus) levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi, kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi. Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros. Ottamisalueelle tulee jälkihoitotoimenpiteillä muodostaa kasvualusta seuraavalla tavalla: Pohjatasolle ja luiskiin levitetään noin 20–30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan.

Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Valtapuuksi sopii mänty, jonka lisäksi alueelle istutetaan rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa. Mäntyä voidaan istuttaa 2 500 kappaletta hehtaarille ja muita yhteensä 500 kappaletta hehtaarille. Alueen jälkihoidon lopputuloksena tulee olla mahdollisimman hyvin ympäristöön sopeutuva alue.

Maisemointityöt on hoidettava luvan voimassaolon aikana.

Kannanotto

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että ottaminen voi olla mahdollista vain arvokkaan harjuaalueen ulkopuolella. Maa-aineslain 3 §:n 4 mom:n mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi. Hakemuksen tarkoittamassa tapauksessa ottamistapaa koskevan sääntelyn huomioiminen edellyttää ottamisalueen rajaamista arvokkaan harjuaalueen ulkopuolelle, kun huomioidaan valtakunnallisesti arvokkaan geologisen muodostuman reunan maisemavaurioiden kunnostustarve. Muulla alueella maa-ainesten ottaminen voidaan edellä mainittu huomioon ottaen toteuttaa niin, että siitä ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n mukaisia haittoja.

Hämeenkyrön kunnan terveydensuojeluviranomaisen 15.7.2026 päivätyssä lausunnossa otetaan kantaa pohjaveden suojakerroksen paksuuteen, toiminnan

vaikutuksista pohjaveden ottamiselle ja laadulle, alueen asutus- ja virkistyskäyttöön sekä jätteiden ja kemikaalien varastointiin ja koneiden huoltamiseen.

Ikaalisen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen 3.7.2026 päivätyssä lausunnossa todetaan, ettei toiminnasta saa aiheutua pohjaveden laadun ja vedenhankintakäytön vaarantumista.

Ikaalisen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen 22.6.2026 päivätyssä lausunnossa todetaan, ettei toiminnasta nähtävästi aiheudu erityistä haittaa ympäristölle tai asutukselle, ottaen huomioon alueen sijainti. Lisäksi otetaan kantaa mm. pohjaveden ja maaperän suojeluun, jätteiden säilyttämiseen alueella sekä alueen jälkihoitoon.

Hämeenkyrön Vesi Oy on toimittanut kaksi lausuntoa, 29.6.2026 ja 6.7.2026, joissa jälkimmäisessä on esitetty seuraavaa:

Hämeenkyrön Vesi Oy on käynnistänyt tutkimukset Ulvaanharjun vedenottamon vedenoton hajauttamiseksi ja lisäämiseksi. Tutkimukset on aloitettu vuonna 2024 ja kaivopaikkatutkimukset valmistuivat kesällä 2026. Tutkimuksissa löydettiin kaksi kaivopaikkaa: toinen noin 200 metrin etäisyydellä hakemuksen mukaisesta ottoalueesta itään ja toinen noin 470 metrin etäisyydellä pohjoiseen. Vedenotto uudesta vedenottamosta on tarkoitus aloittaa viimeistään vuonna 2027. Tämän lisäksi Ulvaanharjun pohjavesialueella sijaitsee jo entuudestaan Hämeenkyrön Vesi Oy:n Ulvaanharjun vedenottamo, mitä ei ole todettu hakemuksessa.

Hämeenkyrön Vesi Oy toteaa, että uusien 2026 valmistuneiden pohjavesitutkimusten perusteella pohjavesi todennäköisesti virtaa kyseessä olevalta maa-ainesten ottoalueelta kohti pohjoista. Hakijan esittämässä aineistossa havaintoputkien sijainteja ei ole esitetty kartalla eikä pohjaveden pinnankorkeudesta ottoalueella ole tietoa. Myöskään pohjaveden virtaussuuntaa ei ole tarkasteltu.

Hakemuksen mukainen maa-ainesten ottotoiminta toteutuessaan aiheuttaisi riskejä ja pahimmillaan estäisi vedenoton toteuttamisen tutkituissa kaivopaikoissa ja harjualueella, joka on keskeinen Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenhankinnan kannalta. Riskejä aiheutuu hakemuksen mukaisen ottotoiminnan oheistoiminnasta, maa-ainesten oton takia avattavasta alueesta ja olemassa olevan alueen syventämisestä. Ottoalueella on todennäköisesti suora virtausyhteys molempiin tutkittuihin vedenottopaikkoihin.

Se, että hakemuksen mukainen ottoalue on osin avattu ja jälkihoitamaton, ei ole uuden luvan myöntämisen peruste 1. luokan pohjavesialueella tapahtuvalle maa-ainesten ottamiselle. Hämeenkyrön Vesi Oy huomauttaa myös, että maa-aineslain 10 §:n mukainen jatkolupa on mahdollista ainoastaan tilanteessa, jossa edellinen lupa on myönnetty alle 10 vuoden ajaksi. Nyt käsitellyssä olevassa hakemuksessa kyse on uudesta maa-ainesluvasta, jonka luvan myöntämisen edellytykset harkitaan kuten uutta lupaa myönnettäessä. Alueen maisemointi ei ole myöskään peruste uuden luvan myöntämiseksi, koska maisemointi on veloitettu tehtäväksi vielä voimassa olevassa ottoluvassa.

Kaikki alueella tapahtuva ottamistoiminta oheistoimintoihin aiheuttavat vaaraa 1. luokan pohjavesialueelle ja pohjavedenlaadulle sekä vaarantavat Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenhankinnan kannalta tärkeän pohjavesialueen tilaa. Käytettävissä olevan tiedon mukaan suunniteltu ottoalue sijoittuu kahden tutkitun vedenottopaikan arvioidulle lähisuojavaikuttajalle.

Hämeenkyrön Vesi Oy huomauttaa, että nykyisen oikeuskäytännön (mm. KHO 2020:62) mukaan tutkitun vedenottopaikan tai käytössä olevan vedenottoaivon lähisuojavaikuttajalle ei saa myöntää maa-ainesten ottolupia. Lisäksi 1. luokan pohjavesialueella ottoluvan myöntämisen edellytyksenä on vesilupa. Myös vesiluvan tarpeesta on runsaasti ajantasaista oikeuskäytäntöä, jonka osalta Hämeenkyrön Vesi Oy viittaa samankaltaiseen tilanteeseen perustavaan KHO:n päätökseen 16.7.2020 t. 3201. Päätöksessä on todettu muun ohella seuraavaa: ”Tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella vesilain mukainen lupa on maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan maa-ainesten oton yhtenä edellytyksenä tilanteessa, jossa pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyyttä pidettäisiinkin verrattain vähäisenä. Näin ollen mainittu säännös huomioon ottaen lupa maa-ainesten ottamiseen voidaan tällaisessa tilanteessa myöntää vain, mikäli siihen on saatu vesilain mukainen lupa. Vedenottopaikkojen tai vedenottamoiden tosiasiallisella käytöllä ei ole merkitystä asian oikeudellisen arvioinnin kannalta.”

Hämeenkyrön Vesi Oy viittaa myös Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaoston päätökseen 5.12.2023 § 50, joka koski vastaavaa tilannetta, jossa maa-ainesten ottolupaa haettiin pohjavesialueelle.

Ympäristölautakunta hylkäsi hakemuksen, koska sillä olisi voinut olla haitallisia kielteisiä vaikutuksia vedenottohankkeeseen. Hakija valitti päätöksestä, ja Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi valituksen 28.10.2025 antamallaan päätöksellä 1339/2025.

Edellä oleva huomioiden Hämeenkyrön Vesi Oy toteaa, ettei luvan myöntämisen edellytyksiä ole ja lupahakemus on hylättävä. Mikäli käsittelyä kuitenkin päätetään jatkaa, tulee maa-aineslain mukaista lupakäsittelyä lykätä maa-ainesasetuksen (926/2005) 5 §:n mukaisesti ja lisäksi pohjavesitutkimuksia täydentää.

Hakijan vastine

Hakija on esittänyt 31.7.2026 saapuneessa vastineessa, että LVV:n lausunnossa mainitaan virheellisesti, ettei lupaehtoja olisi noudatettu pohjaveden tarkkailun osalta. Pohjaveden tarkkailutiedot on toimitettu vuosittain Hämeenkyrön kuntaan sekä lähetetty ELY-keskuksen kirjaamoon. Viimeisin laaja pohjaveden laadun tutkimus on tehty 22.10.2025. Analyysin tulokset on viety POVET-järjestelmään.

Hämeenkyrön Vesi Oy lausunnossa on maininta, että pohjaveden tarkkailun havaintoputkista ei ole tietoa. Hämeenkyrön kunnan kanssa on sovittu aiempien (ja nykyisen) lupien aikana, että alueen kapeuden vuoksi näytteet voi ottaa viereisen (Viisari) kiinteistön kaivosta, josta matkaa Kangasmaan rajalle on alle 50 m. Erillisen näytteenottoputken asentaminen alueelle olisi käytännössä estänyt luvan mukaisen toiminnan alueella sen ahtauden vuoksi. Yhdessä on todettu, että pohjaveden korkeus ei voi merkittävästi vaihdella havaintopisteen ja Kangasmaan kiinteistön välillä.

Hakemuksen peruuttaminen

Hakija on ilmoittanut kirjallisesti 31.7.2026 peruuttavansa maa-aineslupahakemuksen.

Ratkaisu ja lupamääräykset

Asian käsittely jätetään sillensä, koska hakija on perunut hakemuksen.

Ottamisalueen maisemointi- ja jälkihoitotyöt on suoritettava ottamissuunnitelman (14.5.2026) ja seuraavien lupamääräysten mukaisesti:

1. Luiskat tulee muotoilla kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi sillä tavalla ja sellaisia maalajeja käyttäen, että se on metsän kasvulle sovelias. Alueen tasaukseen ja luiskaukseen saa käyttää vain alueelta peräisin olevaa tähän soveltuvaa ainesta. Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua.

Jälkihoitona alueen pinnalle tulee jättää tai levittää riittävän karkeaa vettäläpäisevää hiekkaa noin 20-30 cm vahvuinen kerros ja sen päälle vähintään 5 cm vahvuinen kerros kasvualustaksi kelpaavaa humusta. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan.

Alue tulee metsittää siten, että metsän kasvun voidaan todeta tehtyjen toimenpiteiden johdosta jatkuvan alueella myös tulevaisuudessa ja metsityksen tavoite tosiasiallisesti saavutetaan. Metsityksen tavoitteena tulee olla noin 2 500 pysyvään kasvuun lähtenyt männyntainta hehtaarilla sekä lehtipuita vastaavasti noin 500 kappaletta hehtaarilla. Lehtipuut voivat koostua mm. rauduskoivusta, haavasta, harmaalepästä ja pihlajasta.

Vaihtoehtoisesti voidaan kaivuualueen pohjoinen osa, käsittäen harjun etelärinteen, ottamistoiminnan päätyttyä ennallistaa paahdeympäristöksi ympäristöministeriön vuonna 2020 julkaiseman oppaan ”Maa-ainesten ottaminen – Opas ainesten kestävään käyttöön” kohdan 7.4.1 mukaisesti.

Alueella ei saa polttaa eikä haudata jätettä. Romutavara ja jätteet tulee kuljettaa jätelain mukaisesti käsiteltäviksi.

2. **Maisemointi- ja jälkihoitotyöt suoritettava 31.7.2027 mennessä.** Mikäli luvan ehtoja ei noudateta, ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus tehdä tai teettää tarvittavat työt luvanhaltijan kustannuksella.
3. Luvanhaltijan tulee pyytää valvontaviranomaisen lopputarkastus, kun alue on maisemoitu ja jälkihoitotyöt on suoritettu loppuun.

4. Jälkihoitotöiden vakuudeksi asetettu vakuus palautetaan, kun kaikki luvan ja sen määräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty.

Päätöksen perustelut

Maa-aineslain 11 §:n mukaisesti päätöksessä on annettu määräykset siitä, mitä luvanhaltijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jos sanotut seikat eivät käy ilmi ottamissuunnitelmasta.

Lupamääräykset on annettu puuston ja kasvillisuuden uusimisesta ottamistoiminnan jälkeen ja ajasta, jonka kuluessa määrätyt toimenpiteet on suoritettava.

Lupamääräykset 1-2: Luvassa on annettu tarvittavat alueen maisemoinnin toteuttamisesta toiminnan aikana ja sen päättyessä. Maisemointia koskevat määräykset on annettu hakemuksen sekä ELY-keskuksen lupaan 16.6.2021 § 37 antaman lausunnon perusteella. Ottamisalueen maisemoinnin tarkoituksena on tehdä alueesta turvallinen ja sopeuttaa ottamisalue ympäröivään luontoon sekä suojella pohjavettä. (MAL 3 ja 11 §:t)

Lupamääräys 3: Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava lopputarkastuksen pitämiseksi. (MAA 7 §)

Lupamääräys 4: Luvanhaltijalta edellytetään vakuutta luvassa määrättyjen toimenpiteiden suorittamiseksi. Vakuuden määrän arvioinnissa otetaan huomioon ottamisalueen pinta-ala ja maisemoinnin vaatimustaso. (MAL 12 § ja MAA 8 §)

Päätöksen täytäntöönpano

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

Käsittelymaksu ja sen perustelu

Jos luvanhakija peruuttaa lupahakemuksensa ennen kuin lupaviranomainen on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin ottamissuunnitelman tarkastamiseksi, tarkastusmaksua ei peritä. Jos lupaviranomainen on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin ottamissuunnitelman tarkastamiseksi, ja jos lupahakemus peruutetaan ennen päätöksen antamista, peritään toimenpiteitä vastaava osuus maksusta.

Naapurin tai asianosaisen kuulemisesta peritään 40 €/kuultava, hakemuksen kuuluttamisesta ja lehti-ilmoituksesta peritään todelliset kulut.

Toimenpide	Maksu (€)
Ottamissuunnitelman tarkistaminen, 50 %	450
Naapurikuuleminen á 40 €, 8 kpl	320

Lehti-ilmoitus	204,40
----------------	--------

Maa-ainesten ottamista koskevan maa-aineslupan käsittelymaksu on **974,40 euroa** lupahakemuksen vireille tullessa voimassa olleen, Sastamalan kaupungin maa-ainesmaksutaksan mukaisesti.

Lasku lähetetään erikseen.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (MAL 555/1981)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (MAA 926/2005)

Jätelaki (646/2011)

Sastamalan kaupungin maa-ainestaksa 3.3.2026 § 14

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta maa-aineslain 20 §:n mukaisesti Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Sastamalan kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan verkkosivuilla 27.8.2026. Päätöstä koskeva kuulutus ja päätös julkaistaan Sastamalan kaupungin internetsivuilla.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä verkkosivuilla julkaisemisajankohdasta lukien.

Pöytäkirjanote:

Hakija

Hämeenkyrön kunta

Lupa- ja valvontavirasto

Ilmoitus päätöksestä:

Ilmoitus niille, joille on maa-aineslain 13 §:n 1 momentin mukaisesti annettu lupahakemuksesta erikseen tieto.

Lisätiedot päätöksestä

vs. ympäristötarkastaja Maarit Jokinen 040 556 4236